

1994-cü ilin may ayında əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş bu tədbir əvvəllər "Xəzər Neft və Qaz" sərgisi adlanıb. Sonrakı illərdə sərginin əhatə dairəsi genişlənməklə enerji, neft kimyasını və emalı özündə ehtiva edib. Daha sonra sərgi ilə yanaşı, eyniadlı konfrans da keçirilməyə başlanıb. Ötən ildən isə bir neçə sərgi və forumu birləşdirən tədbir Bakı Enerji Forumu adlanır.

Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisi hər il regionun əsas neft-qaz layihələrini müzakirə etmək və enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün ən yüksək səviyyəli şirkətləri bir araya gətirir. Beləliklə, 29 il əvvəl Azərbaycanın neft tarixində yeni dövrün əsasını qoyan "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ərəfəsində baş tutan birinci sərgi dünyanın neft-qaz şirkətlərinin bir-biri ilə əməkdaşlıq əlaqələri yaratması baxımından ən yaxşı platforma kimi tarixə düşüb.

O zamandan əvvələnən çəvrilən bu tədbirin keçirildiyi məkən hər il qapılarını iştirakçıların və ziyarətçilə-

"Caspian Event Organisers" və onların beynəlxalq tərəfdaşları - "ICA Events" və "CEM FZ LLC" şirkətləridir. Tədbirin baş sponsoru SOCAR, sponsorları isə Abu Dhabi Port, ACWA Power, Ansaldo Energia, AZEL SYSTEMS, Azeri M-I Drilling Fluids, AZFEN, Baku Steel Company, bp, Caspian Drilling Company, Caspian Marine Services, Equinor, EP Absheron, Intertek, Global Energy Azerbaijan, GL, Inpex, KOLIN Construction, "Masdar", Tekfen, Total Energies, Turkish Petroleum, Uniper, Ural Steel şirkətləridir. Sponsorların geniş tərkibi də heç

Ənənə davam edir

Daha geniş, daha möhtəşəm

rin üzünə açır. Həmin sərgilərdə nümayiş olunan eksponatlar, keçirilən konfranslar və görüşlər Xəzər dənizindəki neft-qaz yataqlarının istismarı üçün atılan yeni addımlara təkan verib. Beləliklə də, Ulu Öndərin müəyyənləşdirdiyi yeni neft strategiyasının uğurlu nəticələri üç onillikdir keçirilən və adı dəyişsə də, mahiyyəti dəyişməyən neft-qaz sərgilərinin pavilyonlarında əks olunur.

Prezident İlham Əliyevin açılışında iştirak etdiyi sayca 28-ci sərgi Bakı Enerji Həftəsinin bir seqmenti olaraq Xəzər regionunun neft və qaz sənayesinin əsas tədbiri kimi "Bakı Ekspo" Mərkəzində işini davam etdirir. Həftə çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə 37 ölkədən 326 şirkət təmsil olunub. Azərbaycanla yanaşı, Amerika Birləşmiş Ştatları, Almaniya, Avstriya, Belarus, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Bolqarıstan, Böyük Britaniya, Çin, Əlcəzair, Filippin, Finlandiya, Fransa, Gürcüstan, İspaniya, İsrail, İsveç, İsveçrə, İtaliya, Kanada, Küveyt, Qazaxıstan, Macarıstan, Monako, Niderland, Norveç, Özbəkistan, Rumıniya, Rusiya Federasiyası, Serbiya, Səudiyyə Ərəbistanı, Sinqapur, Tayland, Türkiyə, Vyetnam və Yaponiya iştirak edirlər. Bəri başdan onu da deyək ki, belə beynəlxalq tədbirin təşəbbüskarı olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəərəfinə "Bakı Ekspo" Mərkəzində xüsusi stand nümayiş olunur. Stand Ümummilli Liderin 100 illik yubileyinə həsr edilib.

"Bakı Enerji Həftəsi"ndə 28-ci Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisi, 11-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji Sərgisi və 28-ci Bakı Enerji Forumu keçirilir. Ənənəvi olaraq hər il keçirilən bu tədbir global enerji təhlükəsizliyinin təmini, alternativ və bərpaulunan enerji potensialı, o cümlədən "yaşıl enerji" layihələrinin təşviqi sahəsində də əməkdaşlığın genişləndirilməsi, habelə enerji mənbələrinin şaxələndirilməsi istiqamətində müzakirələr üçün bir fürsətdir. Azərbaycanın həm regionda, həm də Avropada enerji təhlükəsizliyi sahəsində önəmli rol oynadığını bir daha təsdiqləyən "Bakı Enerji Həftəsi"nin təşkilatçıları "Itca Caspian" və

şübhəsiz, Bakı Enerji Həftəsinin nüfuzunu və yüksək statuslu olduğunu təsdiq edir. ABŞ Prezidenti Co Baydenin və Böyük Britaniyanın Baş naziri Sunakin təbrikləri isə bu tədbirin global əhəmiyyətindən xəbər verir. Məhz bu baxımdan dünya ölkələrindən olan şirkətlərin, yüksək səviyyəli qonaqların, dövlət xadimlərinin və beynəlxalq enerji ekspertlərinin Bakıya toplaşması təsadüfi deyil. Prezident İlham Əliyev sərginin açılışındakı çıxışında bu faktı diqqət çəkərək dedi: "Biz özümüzü enerji sahəsində nəhəng transformasiya prosesinin tərkib hissəsi hesab edirik. Azərbaycan çalışır ki, bu məsələdə geridə qalmasın, əslində, lider, aparıcı ölkə olsun. Burada söhbət yenilənən, bərpaulunan enerjiddən gedir.

Mən çox şadam ki, yenilənən enerji ilə bağlı şirkətlər bu gün burada olduqca böyük çoxluq təşkil edir. Əminəm ki, illər keçdikcə bu şirkətlərin sayı artacaq. Yəni biz tərəfdaşlarımızla birlikdə neft kəmərləri inşa etdik, neft yataqlarına sərmayə qoyduq, daha sonra qaz infrastrukturunu inşa etdik. "Cənub qaz dəhlizi" bizim birgə tarixi nailiyyətimizdir, 3500 kilometrədən artıq neft kəmərlərindən ibarət bir sistemdir və o, enerji təhlükəsizliyi və enerji şaxələndirilməsində müstəsna rol oynayır".

Sərginin pavilyonlarını gəzərək diqqətimizi çəkən məqam Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR-ın ayrı-ayrı qurum və müəssisələrinin bugünkü uğurlarını və gələcək perspektivlərini geniş nümayiş

etdirməsi oldu. Bundan əlavə, ölkəmizdə həyata keçirilən ən iri neft-qaz layihələrinin operatoru bp, qardaş Türkiyənin TPAO, Fransanın "Total", Azərbaycanda bərpaulunan enerji layihələrinin iştirakçısı Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar", Özbəkistanın "Uzbekneftegaz" və dünyanın digər neft-qaz, nəqliyyat-logistika və təchizat sahələrində fəaliyyət göstərən onlarca firma və şirkətinin öz qabaqcıl təcrübə və nailiyyətlərini sərgidə nümayiş etdirməsi onlara verilmiş yüksək imkanın nəticəsidir.

Azərbaycanın uğurlu enerji siyasəti çox illərdir ki, ölkəmizin hüdudlarından kənara çıxıb. Sərgini beynəlxalq əməkdaşlıq meydanı kimi dəyərləndirən iştirakçılarla söhbətimizdə bunu aydın hiss etdik. Onlar belə bir mötəbər tədbirdə iştirak etdiklərindən məmnun olduqlarını söyləyərək xüsusi vurğuladı ki, əməkdaşlığı genişləndirmək, yeni əlaqələr qurmaq gələcək uğurların qapısını açmağa kömək göstərəcək.

Bu baxımdan "Atilla" nəqliyyat xidmətləri şirkətinin kommersiya üzrə direktoru İbrahim İbrahimovun söylədikləri maraq kəsb edir:

- Bu sərgidə iştirak etməyimiz, əlbəttə, işimizin uğurlu nəticəsidir. Şirkətimiz ötən əsrin 90-cı illərinin sonlarında təsis edilmiş. 20 ildən çoxdur ki, neft-qaz sektorunda fəaliyyət göstərən şirkətlərə nəqliyyat xidmətləri göstəririk. 40-dan çox şirkət

lərəm ki, ötən dövrdə olduğu kimi, indi də təşkilatçılıq yüksək səviyyədedir. Burada öz uğurlarımızı nümayiş etdirməklə yanaşı, yeni şirkətlərlə də əməkdaşlıq imkanını qazanacağıma ümidliyəm.

Növbəti həmsöhbətimiz Vladimir Şlimak "Caspian Drilling Company Ltd" şirkətinin baş direktorunun layihələr və mühəndislik işləri üzrə birinci müavini. O da sərgi ilə bağlı fikirlərini bizimlə bölüşdü:

- Qazma sahəsinin qabaqcıl şirkətlərindən olan "Caspian Drilling Company Ltd"nin 26 yaşına var. Şirkətimiz Xəzər dənizinin qazma sənaye-

sində xüsusi uğurları ilə tanınır. Hazırda şirkətin əsas heyəti neft və qaz sənayesində 30-35 illik beynəlxalq təcrübəyə malik qazma, geologiya, mühəndislik, dənizçilik, elektrik və mexanika sahələri üzrə peşəkarlardan ibarətdir. Ötən müddətdə Xəzər dənizi regionunda qazma əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi məqsədilə "Dədə Qorqud", "İstiqlal" və Heydər Əliyev adına qazma qurğuları şirkətimizin sərəncamına verilib. "Caspian Drilling Company Ltd"nin kəşfiyyat qazma əməliyyatları nəticəsində bir sıra yataqlar kəşf edilib. Onu da deyirik ki, fəaliyyətimizi təkcə Xəzər dənizi ilə məhdudlaşdırmaq fikrində deyilik. Yaxın illərdə beynəlxalq neft və qaz layihələrində iştirak etməklə, özümüzü dünya miqyasında tanıtdırmağa çalışacağıq. Ötən müddətdə Türkiyə və İsraildə müəyyən kəşfiyyat qazması aparmışıq. Ona görə də bu sərgi bizim üçün çox gözəl fürsətdir. Burada öz uğurlarımızı sərgiləməklə yanaşı, digər iştirakçıların da işləri ilə tanış oluruq. Məhz bu yanaşma beynəlxalq əməkdaşlıq üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etməklə bərabər, həm də şirkətlərin bir-birini yaxından tanıması üçün yeni imkandır. Bir sözlə, sərgidə hər şey möhtəşəmdir. Onu da qeyd edim ki, bu gün Prezident İlham Əliyevin stendimizə yaxınlaşması, işimizlə maraqlanması və uğurlar arzulaması bizi daha da ruhlandırdı.

Diqqətimizi çəkən məqamlardan biri də sərgidə xeyli sayda ziyarətçinin olması idi. Sərgi ilə bağlı fikirlərini öyrəndiyimiz ziyarətçilər əsasən neft və qaz yataqlarının işlənməsi, quyularının qazılması, geofizika və geologiya, boruların çəkilməsi və boru kəmərinin təhlükəsizlik sistemlərinin təmir edilməsi, neft-qaz emalı və neft-kimya, karbohidrogenlərin daşınması, enerji sahəsində tikinti-quraşdırma işləri, neft və qaz anbar sistemlərinin təmin edilməsi ilə maraqlandıqlarını bildirdilər. "Azəriqaz" İB-nin əməkdaşı İlahə Eminova fikirlərini belə söylədi:

- Hər il təşkil olunan sərgiyə həvəslə gəlirəm. Bura mənim üçün çox maraqlıdır. Əsasən işimlə bağlı pavilyonlar diqqətimi cəlb edir. Mən təhlükəsizlik sahəsində baş mühəndisəm. Ekspozisiyalarda nümayiş olunan innovativ texnologiyalarla maraqlanıram. Daşdıığım vəzifə yeraltı anbarlara yığılan qazın təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bərabər bağlıdır. Təhlükəsizliyin təmin olunması isə müasir texnikadan çox asılıdır. Mühafizə vasitələri olan əlcəkdən tutmuş dəbilqə və çəkmələrə qədər, eləcə də uniforma təhlükəsizlik qaydalarına uyğun olmalıdır. Hər dəfə ekspozisiyaları ziyarət edərkən

məhz bu sahəyə aid kitabçalar götürüb təhlükəsizlik məsələlərində hansı yeniliklərin olduğunu öyrənməyə çalışıram.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademik Yusif Məmmədliyəv adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun əməkdaşı, kimya elmləri doktoru İlqar Əyyubovla da söhbət etdik. Neft və qaz sərgilərinin hamısını ziyarət etdiyini dilə gətirən alim belə bir tədbirin Azərbaycan neftinə xidmət edən elmin inkişafında xeyli rol oynadığını xüsusi vurğuladı:

- SOCAR-la daimi əməkdaşlığımız imkan verir ki, perspektiv və alternativ yanaşma və yanacaq komponentlərinin alınmasında dünyada baş verən yenilikləri, ən müasir texnologiyaları öyrənək. Məhz bununla bağlı sərginin pavilyonlarında nümayiş etdirilən ekspozisiyalarda kimya elmindəki yenilikləri öyrənməyimiz gələcək uğurlara imza atmağımıza səbəb olacaq.

Sonda onu da öyrəndik ki, bulki Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində Naxçıvan şəhərində də mühüm mövzuları əhatə edən sessiyalar keçiriləcək. Naxçıvandakı tədbirlər "Heydər Əliyev İli" kontekstində Ulu Öndərin 100 illik yubileyinə həsr olunacaq.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"